

מפה לשם: חוברת העשרה לספר עברית מן ההתחלה חלק ב'. מאת אסתי סימונס ונועה וינברג: 2019. הוצאת אקדמון. 231 עמודים

חיה שרה פייג
אוניברסיטת פיטסבורג

בהקדמה לספר כותבות המחברות: "החוברת מיועדת הן למורים לפעילות העשרה וכן כפעילות לתלמידים לתרגול עצמי בבית". להבדיל מקודמתה, החוברת לעברית מן ההתחלה א',¹ החוברת שבידי כעת, יכולה לעמוד בפני עצמה. היא אמנם מותאמת לספר עברית מן ההתחלה חלק ב' והיא אכן, כמו שכותבות המחברות, מביאה פעילויות להעשרה ולהרחבה, אבל, ניתן בהחלט להשתמש בחוברת הזו כעומדת בפני עצמה ומחליפה את עברית מן ההתחלה חלק ב'.

הדבר היחיד שיחסר למי שרוצה לעבוד עם החוברת הזו באופן בלעדי, בלי להסתייע בעברית מן ההתחלה חלק ב', הוא אוצר המילים. החוברת אמנם מתבססת על אוצר המילים הנתון בעברית מן ההתחלה חלק ב', אך הוא מובלע בתוך התרגילים בחוברת, ואיננו מוצג בנפרד כמו בספר הלימוד. מי שירצה להשתמש בספר ובחוברת במקביל, ימצא שהחוברת החדשה מאפשרת לו מגוון מעולה של פעילויות בכיתה ובבית, והכל בהקבלה מדויקת לעברית מן ההתחלה חלק ב'.

החוברת מתחילה בשיעור 0, שהוא למעשה הרחבה של פסק זמן 1, שבו מתחיל ספר הלימוד עצמו. יש בו 27 עמודים של תרגילי דקדוק: כל הפעלים והבניינים שנלמדו בעברית מן ההתחלה חלק א', בתרגילים ליחיד, לזוגות, ולקבוצות, אוצר בלום שכל מורה, ובמיוחד אותם מורים העובדים ביחידות ללא צוות של מורים אחרים סביבם, משוועים לו. בסוף שיעור 0 מובא קטע קריאה שבו מודגשים שמות של אנשים, דמויות, מקומות, מה שמאפשר לתלמיד להתמקד בהבנת הנקרא בלי להתהוות על מובנם של השמות.. לאחר קטע הקריאה יש שתי שאלות סגורות במתכונת – נכון או לא נכון, ושלוש שאלות פתוחות. בסיום הפרק מתבקשים התלמידים לכתוב מכתב עם פתיחה וסיום נתונים מראש שנושאו מתייחס לקטע הקריאה. שיעור 0 מאפשר גם ללומדים בכיתה וגם ללומדים עצמאיים חזרה על מה שלמדו במסגרת חלק א', והכנה לקראת חלק ב'. מלבד שיעור 0 אין בחוברת הרחבה של פסקי הזמן האחרים מספר הלימוד.

ההוראות בחוברת ניתנות בעברית ובאנגלית, כמו בספר הלימוד עצמו, וכך שומרת החוברת על הצורה והחלוקה המוכרים לסטודנט וההנחיות לביצוע התרגיל אינן מערימות על הלומד קושי נוסף (ומיותר)..

כל השיעורים בחוברת בנויים באותה צורה: תרגיל מילים המתבסס על אוצר המילים בספר הלימוד, כשסוגי התרגילים משתנים, אבל כולם מקפידים להשתמש באוצר המילים הנתון בספר. חלק מהתרגילים הם תרגילי בחירה מתוך שלוש אפשרויות, ואחרים דורשים בחירה מרשימת מילים הנתונה בתחתית התרגיל. בהמשך, מגיע קטע קריאה בנושא קרוב לקטעי הקריאה שנמצאים בספר הלימוד, עם שאלות שחלקן פתוחות וחלקן סגורות. לאחר קטע הקריאה, יש תרגיל כתיבה העוסק באותו נושא שבו עסק קטע הקריאה. החוברת (בהבדל מן הספר שאותו היא מלווה) מעודכן ומותאם לזמננו: התרגילים משלבים מונחים והצעות פעילות מעולם הסטודנטים העכשווי, למשל, "אתם כותבים פוסט בפייסבוק, באינסטגרם או ב...". וכו'. השימוש בתרגילים

1. סקירה על מפה לשם א' חוברת העשרה לספר עברית מן ההתחלה א' החדש אפשר למצוא ב-HHE 19 (2017) <https://www.dropbox.com/s/5vdjgdar13lafkh/HHE%2019%20-Final.pdf?dl=0>

מסוג זה מאפשר למורה להכין דף פייסבוק או אינסטגרם לכיתה ולשלב את התרגיל ואת המדיה החברתית בשיעור.

ספר הלימוד מגיע עם תקליטורי שמע, ואילו *מפה לשם* ב' אינו מגיע עם חוברת שמע, אולם המורה יכול להקליט את הטקסטים הכתובים או מדי פעם להטיל על תלמיד להפוך את קטעי הקריאה לקטעי הבנת הנשמע. יש היום אתרים רבים המאפשרים פעילויות מסוג זה.

הדקדוק מתורגל בספר באמצעות תרגילים מותאמי רמה כולל הפעלות בעל פה ו/או בכתב, בזוגות, בקבוצות, הכל לפי היכולת של התלמידים וההרכב הכיתתי. גם פה, התרגילים בנויים באופן שמאפשר למורים להשתמש באמצעים דיגיטליים שונים כדי לגוון את התרגול. גם הלומד העצמאי יכול להשתמש בכל מגוון התרגילים, כולל תרגילי הזוגות והקבוצות, כיוון שהם ערוכים גם באופן שמאפשר עבודה עצמית.

עמודים 193–201 מוקדשים לסיכום הספר, הם כוללים תרגילי קריאה ותרגילי חזרה על אוצר המילים והדקדוק. בסופו של הספר נמצאים דפי התשובות לתרגילי אוצר המילים והדקדוק (אך לא לתרגילי הבנת הנקרא). רכיב זה של החוברת מתאיסבעיקר ללומדים עצמאיים הרוצים לוודא שפתרונותיהם נכונים. כל מורה בכיתה ימצא לעצמו דרך כיצד (והאם) לשלב את הפתרונות לתרגילים במעשה ההוראה. לסיכום:

בשנים האחרונות חזרתי לעברית מן ההתחלה חלק א', ואני בודקת את האפשרות לחזור גם לעברית מן ההתחלה חלק ב'; החוברת הזו ללא ספק תתרום רבות להחלטה שלי. היא עקבית בהתפתחות שלה, ויש בה הקפדה על מגוון גדול של תרגילים שאפשר, אם רוצים, להפוך לדיגיטליים.. קטעי הקריאה ותרגילי הכתיבה עדכניים ומביאים ללומדים מושגים מעולמם.

החוברת ערוכה היטב, הכתב ברור וגודל הגופן נוח לקריאה; כמוזכר, שמות אנשים, מקומות ואירועים מודגשים באמצעות הבלטת הגופן. יש מספיק מרחב לכתיבה בתוך החוברת והמרחק בין השורות בקטעי הקריאה מאפשר הוספת תרגום למי שזקוק לו. ניכר שהכותבות הן בעלות ניסיון רב בהוראת העברית כשפה שנייה, ומבינות את הצורך לעזור הן למורים בשטח והן ללומדים עצמאיים בגיוון וחינוך בתרגול. חוברת זו מהווה תרומה אדירה לכל מי שרוצה ללמד לפי השיטה והדרך של *העברית מן ההתחלה*. אישית, אני מאוד שמחה שהחוברת הזו יצאה כדי לאפשר לי לגוון את הוראת רמת הביניים באופן חדשני ומעניין, ולחזור להשתמש בספר הלימוד *עברית מן ההתחלה* חלק ב'. אשמח אם לחוברת הזו יצטרף אתר שיאפשר ללומדים עצמאיים ולמורים בכיתות חיזוק רב חושי של החומר המתורגל כאן.